

Per.
Lat
020

Latin ifjúsági folyóirat.

Lateinische Jugendzeitschrift.

Revue latine de la jeunesse.

Administrator (kiadóhivatal — Geschäftsstelle — administration), ad quem pecuniae dirigantur: ALEXANDER REGÉNYI, Budapest, VII., Barscay-u. 5. (tel.: 142-215).

Moderator (szerkesztőség — Schriftleitung — rédaction), ad quem manuscripta mittantur: JOSEPHUS WAGNER DR., Budapest, XI., Lágymányosi-utca 20. (telephon: 263-634).

Prodit Budapestini quotannis decies. Pretium subnotationis an. 1938-39. in Hungaria 3 pengoe, extra Hungariam 4 pengoe. Gyrus (vulgo: chèque) aerarii comparsorum postalis in Hungaria: 57.292. Subnotatores earum gentium, unde simplex pecuniarum transmissio impeditur, utantur schidulis «Coupon réponse international» appellatis, quarum si quis decem in epistola ad administratorem mittit, pretium annum solvit. Quinis exemplaribus sextum gratuito additur.

Ineunte anno 1939

moderator multas epistolas undique gentium accepit latine plurimam salutem dicentes felicemque novum annum ominantes.¹ Tot sociis lectoribusque amabilibus singulis respondere difficile est, quare moderator quoque pro sua parte hic, in facie² «Juventutis» pro votis benignis gratias agit quam maximas et omnibus latininitatis «Juventutis» que fautoribus et amicis ineunte anno 1939 omnia fausta bonaque ab Omnipotenti Deo precatur. Sunt, quibus annus 1938 haud felix fuerit. Ex quibus Doc. MU Dr. Fr. L. Prahā haec in chartula illustrata typis³ expressum³ scripsit: «Ex intimis animi⁴ praecordiis⁴ apprecor Tibi, ut instantia sollemnitas⁵ natalicia⁵ Christi⁵ Te gaudio ac laetitia cumulent et auspices⁶ sint annorum *annis praeteritis feliciorum*. Intellegimus hunc dolorem Cescorum, qui tertiam fere partem reipublicae fraudulentā arte adeo auctae nuper amiserunt. Sed nescimus, cur milites legionis XLVI Cescoslovacae incolas oppidi Hungarici Munkács quiete dormientes horā tertiā tempore⁷ antelucano⁷ diei VI huius mensis curribus bellicis (vulgo: tank), tormentis,⁸ missoribus⁹ explosivorum⁹ aliisque instrumentis belli inopinate aggressi sint. Forsitan sperabant fore, ut oppidum a paucis militibus haud defendi possit. Quae spes tamen ad irritum¹⁰ cecidit,¹⁰ nam milites nostri

imprimé⁴ Ielkem mélyéből = aus tiefstem Herzen = du fond de mon âme⁵ Karácsony ünnepe = Weihnachtsfest = fête de Noël⁶ kezdet = Anfang = commencement⁷ kora hajnalban = am frühen Morgen = le matin de bonne heure⁸ ágyú = Kanone = canon⁹ aknavető = Minenwerfer = lance-mine¹⁰ hajótörést szenved = scheitern = être déçu

¹ kíván = wünschen = souhaiter ² címlap = Titelblatt = titre ³ nyomtatásban = gedruckt =

Exsequiae civium militumque Munkácsiensium in pugna mortuorum.

Domus Munkácsienses tormentis bellicis Cescorum dirutae.

multo pauciores et cives tumultu et fragoribus ex-
perrecti sine curru bellico, sine tormento, sine mis-
soribus explosivorum hostes Deo iuvante solis
sclopetis¹¹ repulerunt. Invasores, qui in Ucraina
Subcarpathica — hoc enim nomen Russiae Sub-
carpathicae nuper inditum est — stativa¹² habent,¹²
militibus Russinis, quia Hungaris amici sunt, re-
lictis soli in Hungariam irruerunt. Defensores san-
guine fortiter fuso demonstraverunt cives nostros
hodiernos dignos esse virtute maiorum contra Tar-
taros, Turcas aliosque hostes quondam pro liber-
tate pugnantium. Quare speramus vicinos nostros
hac clade docti dehinc pacitiores fore.

¹¹ puska = Flinte, Gewehr = fusil ¹² állomásozni =
stationieren = cantonner

LECTORIBUS MINIMIS.

Jocosa.

I. Joca discipulorum gymnasii Academici Budap.

1. Historiae¹ naturalis¹ professor discipulis go-
rillae calvam² demonstrans : «Discipuli — inquit —
accuratissime³ observate hanc gorillae calvam !
Tales calvae tantum duae inveniuntur in patria nos-
tra : alteram Museum Nationale habet, alteram ego.

2. Pater ad filium : Tria tempora distinguenda⁴
sunt :⁴ tempus praesens, praeteritum et futurum.
«Te hominem honestum reddere (=facere) volo.
Quale id tempus est?

— Irritum⁵ tempus est — inquit filius.

3. Quidam sutor⁶ lagoenam⁷ vini plenam secum
ferens parochus⁸ occurrit. Parochus eum alloquitur :
«Amice, nonne nuper promisisti te⁹ nunquam vi-
num poturum⁹ esse?» Effunde statim vinum in
fossam !» «Non possum facere; Domine Reveren-
dissime — inquit sutor. — Dimidium¹⁰ enim vini
fratris est». — Parochus : «Effunde ergo, portionem
tuam !» — Sutor : «Neque hoc possum facere, mea
enim portio in ima¹¹ lagoena est». Joannes Néveri.

4. *Tabularius*¹² in tractatorio¹³ dormitans a
domino suo deprehensus :¹⁴ «Sit venia, dixit, par-
vulus¹⁵ noster infans¹⁵ totam per noctem vigi-
lare¹⁶ coëgit me.»¹⁶ — «Ergo optime facies, respon-
dit dominus, si apportabis eum in tractatorium !»
Julius Sebő.

5. A. : Dicis te argentariae¹⁷ novae non fidere. —
B. : Ita est. — A. : Et cur non? — B. : Heri in
thermopolio¹⁸ eram, cum arcarius¹⁹ argentariae
intravit. Scisne, quid sibi proferri²⁰ iusserit?²⁰ —
A. : Age, quid? — B. : Horarium²¹ ferriviarium !²¹

6. Director : Ergo confiteris,²² Guilelme, in
tabula classis te²³ scripsisse²³ haec : «Magister
geographiae asinus est.»? — Guilelmus : Vere
ita est, domine director. — Director : Bene.
Conside !²⁴ Valde gaudeo, quod nunc denique
veritatem dixisti.

7. Custos : Nescis hoc loco hamo²⁵ piscari²⁵
vetitum esse? — Piscator : Ego non piscor, sed
tantum lumbricum²⁶ meum lavari²⁷ curo²⁷.

8. Ins chola hoc pensum datum est: Spectatio
speculae²⁸ astronomicae.²⁸ — Pensum brevis-
simum erat : Specula astronomica clausa²⁹ fuit.
Tiburtius Fülöp.

In taberna³⁰ horologiorum.³⁰

Emptor :³¹ Rettuli horologium. Semper qua-
tere³² debeo, ut eat. — Horologarius :³³ Ergo
quate. — Emptor : Sed sic quoque singulas per
horas 5 puncta³⁴ retardatur. — Horologarius : Tum
quate saepius vel citius !
Stephanus Krasz.

¹ természetrajz = Naturgeschichte = histoire naturelle
² koponya = Schädel = crâne ³ gondosan = sorgfältig,
genau = attentivement ⁴ kell megkülönböztetni = sind zu
unterscheiden = il faut distinguer ⁵ kárbaveszett = ver-
geblich = perdu ⁶ cipész = Schuster = cordonnier
⁷ üveg (palack) = Flasche = bouteille ⁸ plébános =
Pfarrer = curé ⁹ hogy fogsz inni = zu trinken = ne plus
boire à l'avenir ¹⁰ a fele = die Hälfte = moitié ¹¹ alul =
unten = au fond ¹² könyvelő = Buchhalter = comptable
¹³ iroda = Kanzlei = bureau ¹⁴ rajtakapva = erwischt =
attraper ¹⁵ kis csecsemő = kleiner Säugling = nourrisson
¹⁶ ébrentartott = hat wachgehalten = faire passer une
nuit blanche ¹⁷ bank = Bank = banque ¹⁸ kávéház =
Kaffeehaus = café ¹⁹ pénztáros = Kassenwart = caissier
²⁰ hozatott = bestellt hat = commander ²¹ vasúti menet-
rend = Eisenbahnfahrplan = horaire de chemin de fer
²² bevalod = gibst zu = reconnaître ²³ hogy te irtad =
geschrieben zu haben = avoir écrit ²⁴ leülhetsz = setz
dich = tu peux t'asseoir ²⁵ horgászni = angeln = pêcher
à la ligne ²⁶ giliszta = Regenwurm = ver de terre, lombric
²⁷ füröszöm = baden lassen = baigner ²⁸ csillagvizsgáló
= Sternwarte = observatoire ²⁹ zárva = geschlossen =
fermé ³⁰ órásbolt = Uhrgeschäft = horlogerie ³¹ vevő =
Käufer = client ³² megrázni = schütteln = secouer
³³ órás = Uhrmacher = horloger ³⁴ perc = Minute =
minute

II. Joca discipulorum gymnasii Lucanensis (Hel- vetia).

1. *Paulus* : Audi fragorem¹ motoris. Nonne ve-
livolus² est cum tribus motoribus, qui transit prope
terram? — *Petrus* : Sile ! Est meus avus, qui ster-
tit.³

¹ zúgás, berregés = Knattern = vrombissement
² repülőgép = Flugzeug = avion ³ hortyog = schnarchen
= ronfler

2. Quidam discipuli ambulat extra urbem, quum vident mulierem, quae ducit tres asinos, et cum vellent iocari,⁴ ei dixerunt: «Salve, mater asinorum!» — «Salvete filii mei!» respondit mulier.

3. *Pater*: «Si inopia olim pulsabit⁵ portam, quid facies?» — *Filius*: (lacrimans) «Non aperiam illi».

4. *Discipulus*: Potest⁶ puniri,⁶ qui nihil fecit? — *Magister*: Minime. — *Discipulus*: Ergo me punire non potes, pensum⁷ domesticum⁷ non feci.

5. Carolus primum videt anguem.⁸ Magnā voce exclamat: «Pater, aspice! Haec cauda⁹ per se solam deambulat; est illa, quam canis amisit».

6. *Cantus cygni*.¹⁰ *Filius*: Pater mihi: verumne est cygnum paulo ante mortem canere? *Pater*: Sane quidem. Nam post mortem quomodo posset cygnus canere?

7. *Paulus*: Dic mihi animal ferox! — *Petrus*: Leo. — *Paulus*: Ferocius! — *Petrus*: Leo rabidus.¹¹ *Paulus*: Ferocissimum! — *Petrus*: Leo rabidus laborans¹² ex dentibus.¹²

8. Rector poenitentiarum¹³ (novo captivo): Occupaberis¹⁴ ergo pro tuo ministerio.¹⁵ Dic quid sit? — *Captivus*: Meum ministerium? Ecce: absolvi, non multo abhinc tempore, cursum¹⁶ aeronauticae.¹⁶

9. Claudius credit avum¹⁷ suum esse maxime senem: O, ave — dicit repente — cognovistine arcam¹⁸ Noe? — Minime vero, respondit avus. — Tunc... quomodo evasisti ex diluvio?¹⁹

10. Urbanus: Nunc fit etiam lana ex lacte. — «Res nihili²⁰ est»²⁰, quidam agricola dicit: «Vaccae²¹ meae faciunt lac ex faeno».²²

⁴ megréfál = schäkern = se moquer ⁵ kopogtat = klopfen = frapper ⁶ megbüntethető = kann gestraft werden = peut-il être puni? ⁷ házi feladat = Hausaufgabe = devoir à domicile ⁸ kígyó = Schlange = serpent ⁹ fark = Schwanz = queue ¹⁰ hattýú = Schwan = cygne ¹¹ dühöngő = wütend = furieux ¹² fogfájós = an Zahnweh leidend = qui souffre d'une rage de dents ¹³ fegyház = Strafanstalt = maison de force ¹⁴ foglalkoztatni fogunk téged = du wirst beschäftigt werden = être employé ¹⁵ mesterség = Beruf = profession ¹⁶ repülőtanfolyam = Fliegerkurs = cours d'aviation ¹⁷ nagyapa = Großvater = grand-père ¹⁸ bárka = Arche = arche ¹⁹ vízözön = Sintflut = déluge ²⁰ nem ér semmit = es ist nichts wert = ne vaut rien ²¹ tehén = Kuh = vache ²² széna = Heu = foin

Similitudo.

Artifex pingendi (pictor) quidam clarissimus, qui nuperrime¹ mortuus est, de se hanc historiam narravit. Cum tiro² adulescens eram, et meditabar,³ quomodo homines invenire possem, quos pingerem, tum forte argentarius⁴ quidam de sordidis⁵ negotiis⁵ notus ad cenam me invitavit ita: «Honestam et multa de te audiveram — incepti ille — et libenter me a te pingi vellem».

Mox consensimus⁶ de pretio. Statim laborem incepti, et diligenter imagini operam⁷ dabam.⁷ Cum opus ad finem perduxim, argentarius ex improviso: «Imaginem non accipio, dixit. Nulla enim est similitudo. Nemo me agnosceret». Putabat enim sic se picturam multo minoris⁸ a me emere posse. Primum paene furebam, deinde, tamen me⁹

continui.⁹ «Visne hoc scriptis¹⁰ mandare?¹⁰ — quaesivi. — Tum nullus nummulus¹¹ tibi solvendus¹² est.»

Argentarius sine mora ad mensam comedit et declarationem perscripsit. Aliquot hebdomadibus¹³ post in expositione tabulam¹⁴ proposui, cuius inscriptio erat: «Imago circumscriptoris¹⁵ cogniti». Postero die argentarius multo¹⁶ mane¹⁶ advēnit et pretium solvit eā condicione, ut imago ex templo¹⁷ in domum suam portaretur.

Ladislau Keleti disc. gimn. IPEA. (VI. cl.)

¹ nem régiben = unlängst = dernièrement ² kezdő = Anfänger = débutant ³ töprengtem = nachsinnen = réfléchir ⁴ bankár = Bankier = banquier ⁵ piszkos üzletek = unsaubere Geschäfte = des affaires louches ⁶ megegyezni = sich einigen = s'accorder ⁷ dolgozni vmin = arbeiten an = travailler à ⁸ olcsóbban = wohlfeiler = à meilleur marché ⁹ erőt vesz magán = sich bezwingen = se dominer ¹⁰ írásban adni = schriftlich geben = donner par écrit ¹¹ fillér = Heller = centime ¹² fizetendő = bezahlen müssen = avoir à payer ¹³ hét = Woche = semaine ¹⁴ festmény = Gemälde = peinture ¹⁵ szélhámos = Hochstapler = escroc ¹⁶ kora reggel = früh morgens = de bon matin ¹⁷ rögtön = sofort = tout de suite

Rex Fridericus et vicinus eius.

Sripsit: *P. J. Hebel*. Latine reddidit: *Clara Deák* discipula Theresiani Bp.

Rex Fridericus II Borussiae¹ villam pulcherrimam habebat iuxta Berolinum² et libenter ibi tempus egit, dummodo ne pistrinum³ inquietum prope villam fuisset. Primo pistrinum non congruit⁴ cum villa regia, quamquam⁴ panis recens etiam in villa bene sapit,⁵ si in pistrino subtiliter molitus⁶

¹ Poroszország = Preussen = Prusse ² malom = Mühle = moulin ³ összeillik = zusammenpassen = aller ensemble ⁴ ámbár = obgleich = bien que ⁵ izlik = schmeckt = plaire ⁶ megörölték = gemahlen = moudre

et in furno bene coctus est.⁷ Deinde si rex in cogitatione⁸ defixus⁸ vicini immemor⁹ erat, molitor¹⁰ subito pistrinum crepitare¹¹ iussit¹¹ immemor vicini regii; et cogitatio regis non impediēbat crepitum pistrini, sed crepitus pistrini nonnunquam¹² cogitationem regis. Lector benignus¹³ interrogat: «Rex habet tantum auri, quantum foliorum arbor habet, ergo cur non emit et iubet¹⁴ destrui¹⁴ pistrinum?!»

Rex sciebat, cur. Quodam¹⁵ diē¹⁵ ad sē venire iussit molitorem. «Intellegis — inquit — uni nostrum loco¹⁶ cedendum¹⁶ esse. Quantum das mihi pro villa mea?»

Molitor rogavit: «Quanti¹⁷ aestimas,¹⁷ domine vicine, rex?»

Rex respondit: «Vir mirabilis, non habes tantum auri, quanti villam meam emere possis. Quanti aestimas pistrinum tuum?»

Molitor respondit: «Domine rex, neque Tu habes tantum auri, quanti pistrinum meum emere possis. Id non est venale!»¹⁸

Rex proposuit conditionem¹⁹ primam, etiam secundam, tertiam quoque, sed vicinus permansit in sententia sua: «Id non est venale! Quomodo ego ibi natus eram, — inquit — volo etiam ibi mori et quomodo a patre meo hoc pistrinum mihi conservatum est, eodem modo a me accipiant²⁰ hereditate²⁰ posteri mei illud et cum illo pia²¹ vota²¹ maiōrum».

Nunc rex dixit voce severā: «Scisne, vir bone, mihi verba²² multa²² non dicenda²² esse.²² Pretium taxari²³ iubebo²³ et pistrinum destruētur. Deinde aut accipis pecuniam, aut non!»

Nunc ridēbat molitor, vir impavidus et respondit: «Recte dixisses, domine clementissime, nisi iudicium²⁴ regium Berolini esset!»

Quasi²⁵ dixisset²⁵ se²⁵ regem in ius²⁶ vocāre²⁶ velle. Rex dominus iustus erat et maxime clemens esse potuit, ergo fortitudo libertasque²⁷ sermōnis ei non molesta²⁸ erat, sed eum iuvit.²⁹ Ab illo tempore molitorem non turbabat et iungēbat cum illo vicinitatem³⁰ pacatam.

⁷ megsütötték = gebacken = cuire ⁸ gondolataiba mērlt = in Gedanken vertieft = plonger dans ses pensées
⁹ nem gondolt . . . ra = dachte nicht an = ne pensait plus
¹⁰ molnár = Müller = meunier ¹¹ kerepeltette = liess klappern = faire cliqueter ¹² nem egyszer = manchmal = plus d'une fois ¹³ nyájás = geneigt = affable ¹⁴ bontatja le = läßt niederreißen = faire démolir ¹⁵ egy napon = eines Tages = un jour ¹⁶ engednie kell = weichen muss = doit céder ¹⁷ mennyire becsüli = wie hoch haltet Ihr = à combien l'évaluez-vous ¹⁸ eladó = feil = est à vendre ¹⁹ ajánlat = Angebot = offre ²⁰ örököljék = ererben = hériter ²¹ áldás = Segen = bénédiction
²² kell sok szót vesztegetnem = nötig habe viel Worte zu machen = je n'ai pas besoin de perdre mon temps à discuter ²³ megbecsültetem = lasse taxieren = faire évaluer ²⁴ törvényszék = Gericht = tribunal ²⁵ vagyis hogy ő = nämlich dass er = c'est-à-dire que ²⁶ beperelni = anklagen = poursuivre en justice ²⁷ szókimondás, nyíltság = Freimütigkeit = franchise ²⁸ bántotta őt = missfällig = choquant ²⁹ jól esett neki = wohlgefiel = était agréable ³⁰ szomszédság = Nachbarschaft = voisinage

LECTORIBUS MEDIIS

Non emigrabo.*

Scriptis: Ladislaus Mécs. Latine reddidit: Jos. Guelmino Bp.

*Nuntius est missus, manibus¹ collusus¹
Diplomatico qui flexuoso² calle²
Per obscuram³ postam³ magnum iter fecit
Pragā, circumactus⁴ donec ad me venit:
— Terrae huius te non ferimus⁵ hospitem⁵
Porro.⁶ Ut quamlibet in urbem emigrem,
Pest aut Rodosto, sed eam⁷ in malam⁷ rem.⁷*

*— Egone hinc migrem?? Ego huc non veni!
Sed in initio mundi iam hic eram
Et in glebis⁸ Sáros⁹ informis¹⁰ latebam.
Calcaverunt¹¹ me hic legiones Romae.
Triverunt¹¹ Hunnorum equi, et ungulis¹²
Gothi et Tartari, saevaque Austria.
Sublati¹³ Vēnere,¹⁴ nil boni liquere.¹⁴*

*Hac in terra eram. Donec nutu¹⁵ Dei
Homo efflorui. Per somnia matris
Hoc corpus e terra sic ego accepi:
In tumulis¹⁶ Sáros rubescebat rubus,¹⁷
Solem manducabat triticum,¹⁸ solanum¹⁹
Incubabat.²⁰ ex his somnus caro factus.*

* Hoc carmen poēta clarissimus (parochus oppidi Királyhelme in regione antea a Bohemis obsessa) regnantibus Bohemis scripsit. Pater erat plebi suae: Hungaris oppressis, qui eum omnibus in rebus defensorem habebant. Et Bohemis, qui propter has res eum finibus eiicere parabant, etiam ad mortem paratus, hoc carmine respondit. Hodie autem certe gaudii plenus est, quod post pactum Vindobonense, oppidum quoque eius Királyhelme, terra facta est revindicata, reiuuncta Hungariae, terrae antiquae, patriae omnium Hungarorum.

¹ kézről kézre játszva = von Hand zu Hand geschmuggelt = passer de mains en mains ² tekervényes = voll Krümmungen = sinueux, plein de détours ³ ösvény, csapás = Pfad = sentier ⁴ quis sit missor, nescitur ⁵ görbe utat járva = herumgetrieben = en passant par des détours ⁶ a vendéget tovább tűrni = den Gast weiter dulden = souffrir l'étranger ⁷ menjek a fenébe = ich soll mich zum Teufel scheren = que j'aille au diable ⁸ rög = Scholle = glébe ⁹ comitatus (districtus) Hungariae septentrionalis ¹⁰ nondum natus, qui formam (corpus) nondum habet ¹¹ taposni, tiporni = mit Füßen treten = fouler aux pieds ¹² pata = Huf = sabot ¹³ eltűnni = verschwinden = disparaître ¹⁴ venerunt, reliquerunt ¹⁵ intés = Wink = signe ¹⁶ domb = Hügel = colline ¹⁷ szeder = Brombeere = mûr ¹⁸ búza = Weizen = froment, blé ¹⁹ krumpli = Kartoffel = pomme de terre ²⁰ kotlani = brüten = couvrir

Non sum Rákóczi. Nec sunt mihi propinqui
Imperator²¹ Russus,²¹ nec rex Francogallus.
Sed ut corpus terrā, animus in Gente
Cruciatorum²² tunc vivebat, qui nudis
Pedibus, pannosi²³ solebant vincere:
Hungaris, Slovaxis, Russinis et horum
Compostum cor meum avorum cinere.²⁴

Et ut flos silvester luce²⁵ imminutā,²⁵
Ubi erat natus, moriens arescit,²⁶
Putrescit²⁷ et humus fit revirescenti²⁸
Stirpi²⁹ novae: sic et gens mea exspectans³⁰
Melius futurum cupide,³⁰ floribus
Amisiss iam saepe humus erat facta.
Misera. Relicta. Sine patre, orba.

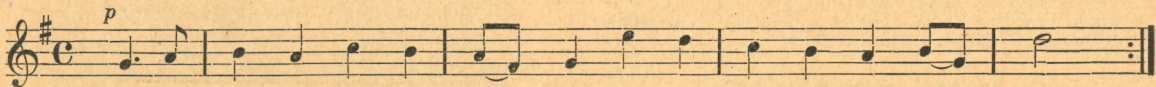
Quamvis ad futurum habeat permultos
Iuvantes: Iudam, qui Hungaricā³¹ tubā³¹
Labanzone³² eam fingens rixam³³ miscet,
Habet vatem fidum, qui cor suum pacet,³⁴
Doctorem,³⁵ nobiles habet etiam duces,
Et tamen orba est, quia patre eget.

Patre est opus. Et si stipite³⁶ figar,³⁶
Miserans³⁷ eam, si solus, remaneo
Pater. Nec in vicum Rodostó emigro,
Nec Pest, ubi idem mi esset vivere.
Si moriar, corpus humus fit terrae, quae
Proferet speratum ver Cruciatorum.

²¹ orosz cár = Zar von Rußland = le tzar de la
Russie ²² (kuruc) milites Rákóczi principis pro libertate
pugnantes ²³ rongyos = lumpig = couvert de haillons
²⁴ hamvai = Asche = cendre ²⁵ si lux solis minuitur ²⁶ el-
szárad, avar lesz = vertrocknen = sécher ²⁷ elkorhad =
morsch werden = pourrir ²⁸ újra virulni = wieder grünen
= reverdir ²⁹ növény, hajtás = Pflanze, Staupe = pousse,
plante ³⁰ várva várni = sehnlíchst warten = attendre
anxieusement ³¹ (tárogató) tuba militum Rákóczianorum
³² (labanc) milites Habsburgiensium ³³ viszály = Hader,
Zank = discorde ³⁴ megnyugtát = beruhigen = apaiser,
rassurer ³⁵ tanító = Lehrer = précepteur ³⁶ (per me stipes
adigitur) karóba húznak = werde ich gepfählt = em-
paler ³⁷ szánni = bemitleiden = plaindre

Hymni nationales. V. Hymnus Germanicus.

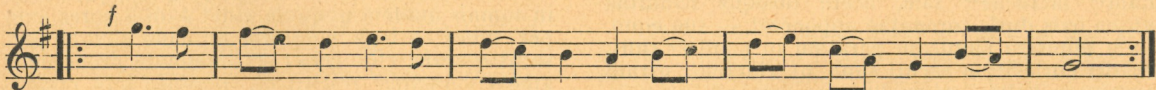
Scriptis Hoffmann v. Fallersleben. Latine reddidit Dr. G. Merten (ex libro «Canta Latine!» Editor
Dümmler, 1935.) Ad modos aptavit Josef Haydn.

An - te om - nes re - gi - o - nes A - mo te, Ger - ma - ni - a.
E - sto pu - gnans et de - fen - dens So - li - da con - cor - di - a!

No - stra A - the - sis et Mo - sa, No - stra fre - ta Bal - ti - ca.

An - te om - nes re - gi - o - nes A - mo te, Ger - ma - ni - a.

Facetiae Germanicae.

I. Pyxis¹ tabaci¹ contriti.¹

Animi² Friderici Magni saepe³ sub² volpe²
latebant,² quod etiam duci belli (vulgo: generali)
Kökeritz propriā experiētiā erat discendum,
quem rex nonnunquam propter staturam longam
ac macram ludibrio habebat. Aliquando tamen ex
astutiis³ regis eleganter elapsus est. Fridericus
enim pyxidem ei dono dedit, cuius operculum⁴
eburneum effigie simiae⁵ iocularis adornatum erat.
Generalis donum summo obsequio atque gratiā
accepit, quocum statim nuntium Berolinum misit,
qui pro simia sublata imaginem regis substituē-
dam curaret. Sequenti die inter cenam evidentibus
deliciis saepius naribus hausit tabacum contritum

ex pyxide. Quod cum rex cerneret, ironice subri-
dens rogavit: «Nonne, Kökeritz, pyxis tibi placet?»

«Quae quidem eo magis mihi in deliciis est, —
respondit humaniter interrogatus, — quod imago
venerabilis Tuae Maiestatis in ea incisa est.» Rex
stupescit, perturbatur et paulisper oculos in
mensam deicit. «Kökeritz — exorsus est dein
loqui — porrige mihi pyxidem!» Kökeritz dicto⁶
audiens⁶ porrexit eam. Cum Fridericus commu-
tationem inexpectatam imaginem videret, vultus
eius exhilaratus est: «Inventum⁷ callidum tibi que

¹ burnótos szelence = Schnupftabakdose = tabatière
² hamis volt a zuzája = er hatte einen Schalk im Leibe =
être un rusé compère ³ ravasz csselfogások = schlaue An-
schläge = astuce ⁴ fedél = Deckel = couvercle ⁵ majom
= Affe = singe ⁶ engedelmesskedve = gechorchend = obéir
⁷ ötlet = Einfall = idée

laudi est», dixit et subridens pyxidem reddidit. Post cenam nutu generalem ad se in cubiculum privatam vocavit. Imago in tua pyxide est mei parum similis, accipe similiorem. Simulque porrexit ei pyxidem auream, in cuius operculo imago regis gemmis pretiosissimis erat inclusa.

II. Nestroy et simellae.⁸

Nestroy Graezii⁹ diu histrio¹⁰ vivebat. Nestroy non tantum actor,¹⁰ sed etiam homo in¹¹ omnium sinu¹¹ erat.¹¹ Sale¹² et facetiis¹² omnes vicit. Quamvis ioculator ingeniosus omnibus acceptus fuisset, tamen gravem cavillatorem¹³ nonnulli timebant. Fuit tempus, cum pistores simellas tam parvas fecerunt, ut oculis apertis — ut fama tenet — vix percipi¹⁴ potuerint. Simellae hae in ore et sermone totius urbis erant.

Vespere cuiusdam diei (fabula iocosa nescio cuius agebatur¹⁵) Nestroy in scenam prodiit cum malleolis¹⁶ vestimento assutis pusillas simellas imitantibus. Spectatores gaudio exsultabant.¹⁷ Pistores ad iudicem recurrerunt. Nestroy 48 horas (cavillationis condemnatus) in custodiam conditus est.

Cum custodiā liberatus in scenam primum prodiit, in scena se interrogari iussit, utrum in custodia fame pressus esset necne. Nestroy imperterrita ac audacter respondit: «Nequāquam. Filia praefecti custodiae saepius in die simellas mihi traiecit — per clostellum».¹⁸

Spectatores supplodebant. Pistores lacrimas fundebant. Nestroy impune abiit.

III. Mirum¹⁹ equorum pabulum.

Molitor²⁰ ex pago Knorringen ridiculum²¹ erat caput,²¹ quem aliis ludos²² facere²² iuvabat. Quod igitur frigoribus²³ vesperā multā²⁴ equo vectus in cauponam venit, id vicani Grūnwiesenini circum furnum²⁵ sedentes minime mirabantur. Sed admirationem eorum eo magis excitabant, quae deinde egit. Postquam in cenationem²⁶ intraverat ibique circumspiciebat, dixit ministrae,²⁷ ut patinam²⁸ lactucae²⁹ sale, aceto oleoque conditae atque ovis duris coronatae apponeret — suo equo. Cum ministra lactucam paratam in equile³⁰ tulit, rustici curiosi³¹ ei secuti sunt, ut viderent, utrum novum pabulum equus libenter sumeret, an non. Interim molitor paenulam³² in scamno³³ stravit et furno assidens se beabat. Haud longā cunctatione interpositā redit ministra cum rusticis et narrat equum nolle cibum capere. «Vah! si non capit equus, capiam ego», dixit molitor simulque ad mensam residens lactucam cenavit. Post cenam ratiunculā³⁴ persolutā paenulam a furno sublatam induit et ad rusticos versus benigne dixit: «Gratias vobis ago, quod locum vestrum mihi cessistis³⁵» et abiit. Tunc tantum intellegebant vicani se ab molitore maledicto ludibrio habitos esse.

Si vero tibi, lector benevole, fides³⁶ mea in dubium venerit, pete in caupona Grūnwiesenina lactucam sale, aceto oleoque conditam cum ovis duris, sed cave, ne te verberibus³⁷ mulcent.³⁷

Aem. Láng Keszthelyensis.

⁸ zsemlye = Semmel = petit pain ⁹ Graz ¹⁰ színész = Schauspieler = acteur ¹¹ dédelgetett = sehr lieb haben = drolloter ¹² finom élc és tréfás ötletek = feiner Witz und drollige Einfälle = fines saillies et idées plaisantes ¹³ csipkelődő =

Stichler = gouaillieur, malicieux ¹⁴ észrevenni = wahrnehmen = voir, percevoir ¹⁵ színrehoz = aufführen = représenter ¹⁶ gomb = Knopf = bouton ¹⁷ ujjong = jubeln = jubiler ¹⁸ kulcslyuk = Schlüsselloch = trou de la serrure ¹⁹ különös = sonderbar = drôle, extraordinaire ²⁰ molnár = Müller = meunier ²¹ kópé, tréfás ember = Possenmacher = faiseur de blagues ²² vkít megtréfálni = jn zum besten halten = jouer des tours ²³ téli hidegben = bei Winterkälte = dans la froide saison ²⁴ késő = spät = tard ²⁵ kályha = Ofen = poêle ²⁶ étkező helyiség = Speisezimmer = salle de restaurant ²⁷ pincérnő = Kellnerin = sommelière ²⁸ tál = Schüssel = plat ²⁹ saláta = Salat = salade ³⁰ lóistálló = Pferdestall = écurie ³¹ kíváncsi = neugierig = curieux ³² köpeny = Mantel = manteau ³³ pad = Bank = banc ³⁴ kis számla = kleine Rechnung = petite note ³⁵ átengedni = (Platz) abtreten = céder ³⁶ szavahihetőség = Glaubwürdigkeit = véreccité ³⁷ elpáhol = durchprügeln = rosser

Somnia Latronum.

Theatrum Parvulorum.

Scriptis P. Henricus Koehler S. J. in Brasilia.

Personae:

Carolus Magnus.
Sergius, Aurelius, Pomponius, Rufus praedones.
Blasius, Rutlandus, Renatus et alii equites.

Scena silvam ostendit. Ab laeva apud radices quercus umbrosae terra paululum assurgit fere in modum lectuli. Res agitur tempore nocturno.

Scena I-a.

Carolus Magnus paludamento¹ purpureo indutus, sub quo apparent thorax² et femoralia³ e corio,³ cassidem inauratam, gladium e balteo pendentem, caligas altas, calcaria, cornu venaticum gestans, it reditque per proscenium.

CAROLUS M.: O cervum praeclarum, qualem ne in somnis quidem unquam vidi! Jam 3 horas eum per valles et iuga montium et hanc silvam persecutus eram, cum ecce! ex inopinato prope marginem voraginis⁴ resistit et, fulmineo ictu ramosa cornua in sequentem se equum convertens, pectus ei et viscera mortiferis acuminibus⁵ transfodit. Nulla mora, Aquilo, quo meliorem equum non habebam in stabulis, velut mucronibus⁶ percussus, interiit. Neque multum auit, quin ego ipse ab equo cadenti opprimerer. Sed vix hoc periculo me exsolveram, cum me invasit mortis metu saeviens bestia, cui tamen post pauca puncta⁷ (minuta) acuto venabulo vitam eripui. (Parvulum intervalum.) Nunc, quae sors me hic maneant, plane ignoro. Circum silva caliginosa... Socii ubi sunt? Procul dubio longissime a me distant. Cum enim cervus et Aquilo huc advolaverunt, nemo comitum sequi me potuit. Sed quorsum⁸ mihi est bucina?⁹ Quā

¹ hadvezéri köpeny = Feldherrnmantel = manteau de général ² bőrmellény = Lederwams = cuirasse ³ rövid nadrág = kurze Hosen = culotte ⁴ szakadék = Abgrund = précipice ⁵ hegye vminek = Spitze = pointe ⁶ tőr = Dolch = poignard ⁷ perc = Minute = minute ⁸ mire való = wozu = à quoi sert ⁹ jelzőkürt = Signalhorn = cornet (pour donner un signal)

maximā potero vi, bucinabo. (Ter quaterve bucinam inflat; postea per aliquot temporis momenta auscultans adstat.) Nihil audio: in irritum¹⁰ cecidit¹⁰ haec spes. (Circumspiciens.) Optimas latronibus

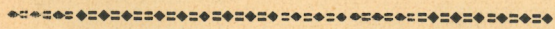

matris hereditarius, pro⁸ calice erat⁸; album patris indusium⁹ pro casula,¹⁰ vicini filius Joannis Casparus ministrabat. Clarā voce Nandus canebat 'Gloria' suum et 'Dominus vobiscum' et 'Ite missa est'; et caeremonias quidem scite faciebat et non indecore, sed saepe in rixas¹¹ iit¹¹ cum ministro. Quodam die re¹² incalescente¹² in eo¹² fuit,¹² ut Nandus pararet Caspari vellere¹³ auriculam.¹³ Sed is erumpens¹⁴ per scalam devolat. Nandus patris indutus indusium insectatur, fugitivum ut comprehenderet, qui celeritate crurum diu indusiatum¹⁵ sacerdotem per prata, per agros frustratus,¹⁶ ad extremum non leniter vellitur tamen.

Aliquando Nandus sacra¹⁷ faciens¹⁷ sua in angustum venit. Defregerat ab illo cado matris pulchro ansam.¹⁸ Et sciebat, quanti mater semper aestimasset suum calicem, neque¹⁹ iniuria¹⁹ timebat, ne si pater rem audisset, ipse²⁰ vapulaturus²¹ esset. Sed ut erat callidus, promptum repperit consilium. Dimisso statim ministro patrisque posito indusio, cadum et ansam deportat in conclave,²² caute reponit in armariolo²³ quod²³ pendet²³ in pariete,²³ ansam quantum potest adglutinat.²⁵ Tum antiquam felem²⁶ ponit in armariolo juxta cadum, armarii non firmat obice²⁸ ostiolum. Adducit Caronem, canem, cui antiquae cum fele inimicitiae erant, dissimulans²⁸ technam²⁸ exit ad matrem in hortum. Subito canis atrocem edit latratum, currit ad conclavis fenestram mater, videt emoveri ostiolum armarii cumque fragore ferri²⁹ in terram et in mille dissilire testas³⁰ avitum cadum; sequitur furibunda felis. Tum vero clamat: Bombax!³¹ putida³² caro³² haecce in armario fuit, pulchrum cadum deiecit. Mallem me duobus privatam florenis.³³ «Venabor foedam bestiam» inquit Nandus, et ut malam decet, male mulcabo.³⁴ Illa: 'Nihil id jam adiuvat, cadus fractus mulcando non fit integer». Hoc enimvero verum est, inquit Nandus, et secum tacitus: «Ne tum quidem integratus³⁵ esset cadus, si ego vapulassem. Sic certe multo melius».

praebet latebras haec silva tenebrosa. Nihil rēfert, neque enim sum imbellis. Et hoc sōlum, musco¹¹ contactum, pro lectulo mihi erit. (Genua flectit): In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum. Si quid peccavi, Pater, ignosce... Ultimā in mortis horā Filium pro nobis ora, Mater-Virgo, Domina. (Recumbit.)

¹⁰ meghiúsul = vereitelt werden = s'évanouir ¹¹ moh = Moos = mousse

Nandus missam celebrare discit.¹

Ex libro «Der Nant. Eine lustige Studentengeschichte vom Reimmichl.» Latine reddidit Avenarius presb. S. V. D. (Tirschenreut — Germania.)

Nandus priusquam proficisceretur ad studia, domi a parochio² per dimidium annum est instructus. Quo tempore sibi³ sacerdos fere visus³ canebat vespas,⁴ ducebat pompas,⁵ praedicabat; sed cum praedicabat, neminem patiebatur audire, praeterquam quas pascebat vaccas. In cubili⁶ suo magnum habebat altare, ubi etiam sollemnem missam celebrabat. Cadus⁷ pulchre pictus floribus,

¹ Partes iam publicatas vide: a. 1937—38, pag. 41, 58, 71 ² plébános = Pfarrer ³ érezte magát = fühlte er sich = se sentir ⁴ vecsérnye = Vesper = chèvres ⁵ vulgo: processiones ⁶ hálókamra = Kammer = chambre à coucher ⁷ kancsó = Weinkrug = cruche ⁸ szolgál vmiül = dient als = servir de ⁹ ing = Hemd = chemise ¹⁰ miseruha = Maßgewand = chasuble ¹¹ összeveszett = kam zu streiten = se disputer ¹² annyira elmérgesedett a dolog = wurde das Ding so arg = la chose s'est envenimée ¹³ fülét megcibálni = an die Ohren greifen = tirer l'oreille ¹⁴ elinalni = Reißaus nehmen = détaler ¹⁵ indusio indutum ¹⁶ effugiens ¹⁷ miszésés közben = durch das Messelesen = en disant la messe ¹⁸ füle = Henkel = anse ¹⁹ et iure ²⁰ Nandus ²¹ verést kap = durchgeprügelt werden = être fessé ²² szoba = Stube = chambre ²³ fali szekrény = Wandschrank = placard ²⁴ megragaszt = darankleben = coller ²⁵ macska = Katze = chat ²⁶ retesz = Riegel = verrou ²⁷ (eltitkolva a csinyt) ártatlan képpel = harmless = d'un air innocent ²⁸ inf. pass. ²⁹ (cserep)darab = (Scherbe), Stück = tesson ³⁰ teremtettem! = Potz Tausend = nom d'une pipe! ³¹ rondá dög = biestige Aas = cette sale bête ³² forint = Gulden = florin ³³ elpüföl = durchwalken = rosser ³⁴ újra éppé v. egésszé válik = wieder ganz werden = devenir entier

Carmina popularia Hungarica. III.

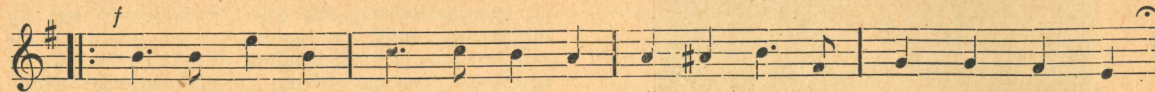
In latinum convertit VII classis gymnasii puellarum Kaposváriensis et *Cornelia Salamon*.

Maeste p *mf*

Arx su-per-ba Krasz-na-hor - ka, Noc-tis um-bris in-vo-lu - ta,
 Proe-li - a - to - res prin-ci - pis Pri-dem ia-cent ex-su-lan - tis.

f

Bru-ma per tur - ris ca - cu - men An - ti - quam ca - nit vir - tu - tem.
 Ex tur - ri - bus noc - te se - ra Iam non flet la - te bu - ci - na.

Ae - tas il - la glo - ri - o - sa Non re - dit Rá - kó - czi - a - na!
 Tam re - lic - ta est, tam or - ba Arx su - per - ba Krasz-na-hor - ka!

Pittacia pulcherrima Germaniae, quae moderator ab Ottone Schmied, Carolo Flesch, Arnoldo Schiller atque ab Rev. Theodoro Philips et Avenario hisce annis accepit involucris epistolarum adglutinata. Ex 7 pittaciis Austriacis 3 centenarium ferriviae, quartum zodiacum, quintum diem matrum, sextum et septimum duas regionum Austriae illustrent. Pittacia Germanica in secunda serie populi scitum Austriacorum de unificatione, centenarium ferriviae, decennium Societatis Aëriae «Hansa», rem humanitariam hiemalem, in tertia serie receptionem regionis Saar, Hindenburgium principem, cursum publicum aërium Germaniae, diem memorialem heroum ad oculos proponunt.

Officium¹ laborum.¹

Scriptis *E. Rády*. Latine reddidit *Elisabetha Nagy dr. Bp.*

Erat aliquando aetas generis humani, cum morbus horrendus inopiae² quaestūs² ignotus esset, cum societas hominum duos tantum typos

compluries centum milia hominum inopes quaestūs sunt. In antiqua Cechoslovacia 750 milia patrum familiarum sine quaestu erant, ut tantum nonnulla exempla memoremus. Ultimis mensibus — secundum tabulas statisticas — res aliquantulo melius se habet, sed, uti rerum periti dicunt, causae huius melioris status rerum minime sunt laeta-

Sodales officii laboris feminei Germanici certamen gymnicum sollemne spectantes.
(Ex periodico «Élet».)

novisset: hominem laborantem et hominem laboris³ fugientem.³ Sed vita oeconomica ex eo tempore vehementissime se evolvit, technica autem ars gradibus⁴ plenis⁴ subegit mundum. Machina utilitatem generi humano attulit, commodum secum portavit, nonnullis divitias, opes dedit, homines multa adhuc necopinata assequi potuerunt, sed machinae a multis dirae⁵ generis humani novi aevi putantur, quia morbum horrendissimum hominis hodierni: penuriam quaestus protulerunt. «Cruce et aratro» ibant monachi⁶ fortissimi medii aevi inter gentes barbaras Europae. «Ora et labora!» praedicavit homo medii aevi et hanc contemplationem⁷ rerum⁷ naturae⁷ etiam nostra aetas hereditate accepit.

Sed novissime in genus humanum morbus terribilis irrupit: inopia quaestūs. Etiam hodie in viis urbium magnarum inveniri potest typus novi aevi: inops quaestūs, lapsis⁸ genis,⁸ oculis dolore lacrimantibus apathice vagans. Etiam in Britannia

biles:⁹ ad tempus enim penuria quaestūs minor est, quia omnes gentes mundi se ad bellum vehementissime parant et industria¹⁰ bellica¹⁰ permultis hominum quaestum praebet. Quod autem rem perfecte non solvit, nam si praeparatio gentium ad bellum remissa erit,¹¹ homines nunc in officinis armorum laborantes, unde vivant iterum, non habebunt. Ergo singulae respublicae rem aliter solvere student.

¹ munkaszolgálat = Arbeitsdienst = service (obligatoire) du travail ² munkanélküliség = Arbeitslosigkeit = chômage ³ munkakerülő = arbeitsscheu = désœuvré ⁴ rohamlépés = Sturmschritt = à pas de géant ⁵ átok = Unheil = malédiction ⁶ szerzetes = Mönch = religieux ⁷ élet szemlélet = Lebensanschauung = façon de considérer la vie ⁸ beesett arc = eingefallene Wangen = joues creuses ⁹ örvendetes = erfreulich = réjouissant ¹⁰ hadiipar = Kriegsindustrie = industrie de guerre ¹¹ csökken = nachlassen = baisser

Civitates inopes quaestūs saepissime stipe¹² sustentant. Quae «solutio» ubique maximo cum gaudio salutata est, quam autem minime bonam esse brevi apparuit. Homo laborare vult et secundum mentem nostram moralem quaestus non, nisi labore comparatus, iustus putatur. Operarius, qui sine labore vitam suam stipe sustentat, se humiliatum esse sentit. Sic exorta est solutio, quae inopes quaestūs laboribus¹³ ex¹³ necessitate¹³ impositis¹³ occupent.

Sed penuria quaestūs tantum in illis civitatibus sublata est, ubi opus plane novum, maximi momenti, quasi rempublicam denuo aedificandi causā inceptum est. Quod primum Russia Sovietica temptavit, ubi superprocreatio¹⁴ proclamata est. Sed secundum mores sovieticos aedificatio rei publicae sovietica feneratio¹⁵ laborum¹⁵ saevissima facta est et sors operarii «liberi» sovietici hodie nihilo melior est sorte servorum antiqui aevi. Multo plus profecit Italia Mussolinio Duce, ubi operarius magni aestimatur et fundamentum societatis homo laborans est. Urbes maximae novae ex celeritate¹⁶ maxima¹⁶ laborum¹⁶ natae sunt et cum aedificatio intestina reipublicae iam non indigeret tanto roboris humani, homines supervacui¹⁶ in coloniam Abyssiniam laboratum missi sunt. In Italia hodie operarii supervacui inveniri non possunt. Simili modo et Germania laboribus publicis immensis, — e. c. viis¹⁸ automobilibus¹⁸ aptis¹⁸ 7700 chm-orum, quarum iam 3000 chm-orum perfecta sunt, cum 290 milia m³ (=metrorum cubicorum) terrarum versa sunt, ergo plus quam terra, quae in Fossa Panamensi aedificanda effodiebatur — et procreationem maxime augendo omnino sustulit penuriam quaestūs (quae anno 1930 duo milia inopum quaestūs significavit) et hodie iam operarii externi importandi sunt.

Sed, ut procreatio tali modo augeri possit, systema oeconomicum radicitus¹⁹ mutandum est: mores sociales Christiani valere debent. Singularem modo temptat penuriam quaestūs minuere «officium laborum juveniles». Hic motus — perpauci sciunt — ex Bulgaria parva ortus est, ubi prima castra laborum iuventutis instituta sunt. Unde sumpserunt Italia et Germania et novissime etiam nos vere introducere volumus. Quae castra laborum duplex propositum habent: cum parte iuventutis occupatā numerus labores quaerentium minuitur et sic penuria quaestūs minor fit, tum — quod maximi momenti est — operarii corporis²⁰ et²⁰ animi²⁰ ad tempus in unum congregatis et labore communi et vitā communi sensus communis excitatur et juvenes variorum ordinum²¹ societatis²¹ impelluntur, ut alter alterum aestimet.

Etiam in vita Hungarica reputatur, quomodo castra laborum introduci possint. Aliquanto temporis opus erit, dum hoc institutum nostrum novum optime fungatur. Societas hominum Hungarica Christiana sperat fore, ut castris laborum instituendis patria multum proficiat.

¹² segély = Unterstützung = secours ¹³ szük-ségmunka = Notarbeit = travaux publics pour combattre le chômage ¹⁴ többitermelés = Produktionssteigerung = intensification de la production ¹⁵ munka-kiuzsorázás = Arbeitsausbeutung = exploitation du travail ¹⁶ hatalmas munkatempó = gewaltiges Arbeitstempo

= travail actif ¹⁷ fölösleges = überflüssig = superflu ¹⁸ autót = Autostraße = autostrade ¹⁹ gyökereztül = von Grund aus = de fond en comble ²⁰ fizikai és szellemi = physisch und geistig = physique et intellectuel ²¹ társadalmi osztály = Klasse der Gesellschaft = classe sociale

Tabulae mortuorum. *Ioannes Muginess*, constructor primae navis¹ aeratae¹ (vulgo: Dreadnought), civis Britannicus, 81 annos natus mortem obiit. — Permagna multitudo discipulorum nec non lectorum «Juventutis» luget obitum² doctissimi et humanissimi professoris, viri historiae peritissimi, *Albini Gombos*, cuius opus «aere perennius» (Catalogus Fontium Historiae Hungaricae) mense Septembris (pag. 14) recensuimus. «Quis desiderio sit pudor aut modus tam cari capitis?» dicimus cum Horatio. — Amicis litterarum³ elegantiorum³ magnam intulit maestitiam mors *Caroli Czapek* etiam in Hungaria noti. — *Franciscus Jehlicska* dr. theologiae, sacerdos, unus ex propugnatoribus libertatis Slovaciae, 60 annos natus Vindobonae mortuus est.

Bellum civile in Hispania forsitan hoc novo anno finietur, nam nationales in dies magis magisque Barcelonae appropinquant. — *Japonenses* Sinae 47%-am, incolarum autem 68%-am (170.000.000) subegerunt. Sinensium adhuc 823.000, Japonensium 47.000, in pugnis mortui sunt.

Hortulani⁴ Batavi, ut gratiam pacis conservatoribus referrent, qui in urbe Monaco convenientes Germanos Polonos Hungaros patriae reddiderant, promiserunt se hortos quattuor urbium floribus ornatos esse. Bulborum⁵ tuliparum⁵ Berolini in vivario⁶ 40.000, Parisiis ante Palatium Bourbon 56.000, Romae in Via Vittorio et Londinii in horto Victoria 36—36 milia serentur.⁷

Vladimir magnus dux patre mortuo a Russis in urbe Parisiis sollemniter omnium Russorum imperator declaratus est. Vladimir autem declaravit se nolle Ucraniae, partis Russiae imperator esse, sed totius Russiae.

In Civitatibus Foederatis Americae Calendis Decembribus 9.211.000 hominum sine opere numerati sunt; status igitur oeconomicus peior est, quam anno ante, cum 7.751.000 hominum sine quaestu erant.

Hiems adeo dura est, ut lupi in *Suecia* homines in via publica euntes aggredi audeant, quin etiam in pagos irrumpant, quare rustici regionis Jämtland non nisi armati domum relinquere possunt. Etiam

¹ hadihajó = Kriegsschiff = vaisseau de guerre ² mortem ³ szépirodalom = Belletristik = belles-lettres ⁴ kertész = Gärtner = jardinier ⁵ tulipánhagyma = Tulpenzwiebel = oignon de tulipe ⁶ állatkert = Tiergarten = jardin d'acclimatation ⁷ elültet = pflanzen = planter

in Italia ubique ningit⁸ et Vesuvium quoque altae nives tegunt.

Legatus Iraniae (Persiae) Parisiis domum revocatus est, quia imperator in urbe Teheran aegre fert ioca, quibus acta⁹ diurna⁹ Parisiana Persas ludibrio¹⁰ habebant.¹⁰

In Rumania inter oppida Etulea et Galatz duo tramina¹¹ inter se tanta celebritate collisa sunt, ut 93 homines mortui, 142 graviter vulnerati in ruinis invenirentur.

Chartulae Terram Sanctam (Palaestinam), ubi Christus natus et mortuus est, illustrantes ab *Andrea Hollós* pictae apud Rev. P. *Carolum Majsai*, commissarium ablegatum Terrae Sanctae Hungaricum (Budapest, II., Margit-körxt 23) venales¹² prostant.¹² Pretium chartularum pulchrarum, ex quibus una, «Descensus ad locum natalem Christi» mense Decembri (pag. 61) edita est, 2 pengoe.

Commercium litterarum. Pro fasciculo IV (Dec.) «Juventutis» accepto Sua Eminentia *Card. Justinianus Serédi*, princeps primas Hungariae et *Selma Lagerlöf* fabulatrix Sueciae clarissima, quorum singula opera in ephemeride nostra nuper edita sunt, gratias agere dignati sunt.

⁸ havazik = es schneit = il neige ⁹ hírlap = Zeitung = journal ¹⁰ kifiguráz = verspotten = se moquer ¹¹ vonat = Zug = train ¹² kapható = sind zu beziehen = est à vendre

«Refrigera¹ te quotidie!» Hoc est nomen societati Vindobonensi, cuius sodales hieme, dum alii in cubiculis calefactis morantur, nudi in aqua Danubii glaciali et perfrigida se lavant, aut humi in nivibus strati iacent, ut se refrigerent. Imago nostra duces et apostolum societatis, doctorem *Panesch* ad oculos proponit, qui more solito die² natali² Christi² nivibus lavatur. Si quis tamen interroget: «Cui prodest?», confitemur hoc genus gymnicorum imitandum non omnibus putamus.

Lusus³ discorum³ glacialis³, quem altera imago illustrat, solum in Austria notus est. Quamquam nunquam hunc ludum vidi, tamen imagine spectatā

Lacus Graziensis «Hilmteich», lusus glacialis exercetur.

ita ludendum esse puto: quemadmodum conis⁴ globis⁵ petuntur, hic conis discis manubrio⁶ instructis in glacie lubrica⁷ celeriter allabentibus petuntur. Si quis lectorum aliam rationem huius ludi vidit, rogatur, ut explicet.

¹ lehüt = verkühlen = rafraîchir ² Karácsony = Weihnachten = Noël ³ jégtekejáték = Eisschiessen = jeu de quilles sur glace ⁴ báb = Kegel = quille ⁵ teke = Kugel = boule ⁶ nyél, fogantyú = Schaft, Handhabe = poignée ⁷ sikamlós = schlüpfrig = glissant

Scipio albus via publica. (2)

Scripsit: *vitéz Geysa Szarka*. Latine reddidit: *Joannes Jeney dr. Sch. P. Vespriensis*.

Stephanus Fürtös scipione albo nixus est et domum titubavit.²⁶ Mirā cantantique voce verba pronuntiabat. Dialogus hominis caeci fuit hicce cum semetipso: — Ehem, me vesanum! Vos pauperes!... Miserrimi... Miserabiles, infelices Hungari! Vosmet ipsos laceratis, mutuo odio flagratis, pro eo, ut alter alterum amplectamini, sicut fratres parentibus orbat... Quam simplex, quam facile esset, hic, omne... si plus amoris esset... si animis vestris alter alterum intelligeretis... si introspiceretis... Hic vita nasceretur, maior panis, plures liberi... plus modorum²⁷... plus adorationis... plus iustitiae... plus luminis...

At cui haec omnia dicat? Qui viam bonitatis persequuntur, illi intelligunt — atqui non eis dicere vult. Ceteri; multi intelligere nolunt.

Mane ergo coram eo queretur, quem in templis nunc omnibus diebus dominicis testantur et precibus fatigant.²⁸ «Ubi es? Stephane, Hungari optant te! In veste lugubri plorantes coram te!...»

Iam primā luce in porticum titubavit, ubi minimus filiorum dormit, Andreolus. Qui puer

²⁶ botorkál = taumeln, tappen = marcher à tâtons
²⁷ nóta = Lied = chanson ²⁸ ostromol = bestürmen = assiéger

matri suae mortuae maxime similis est: talis vox eius, talis ingressus²⁹ est, qualis erat mulieris naturā bonae. Nec illa unquam coniugi dixit: «Tu, homo caece!»

— Tu, Andreole — insusurravit filio ad aurem — veni, comitare me Csornam!

Puer neque nunc interrogavit: quid opus est — modo paulum ciborum in pera³⁰ posuit, posthac patrem manu duxit. Sub prata se contulerunt. Olim arundineta³¹ Hany hic movebantur, sed solum³² uliginosum³² iam recessit et pascua pulchra, luxuriosa,³³ alnis³⁴ abundantia reliquit.

Filius praebat, finem scipionis comprehendit, post eum pater eius uncum³⁵ scipionis compre-

ter locomotivi graviter⁴³ spiravit,⁴³ Hymnus Hungaricus personuit, — Stephanus Fürtös stabat, ante cancellos pedibus velut si radices⁴⁴ egissent⁴⁴ stabat. Stridore Currum ferriviariorum afficiebatur, aliquis ardor sollemnis sanctusque eum percussit, fauces tamen vocem mittere non poterunt. Solum scipionem album alte sustulit, pileum de capite detraxit et protentis⁴⁵ manibus, mute ibi iuxta Currus ferrivarios strepentes stabat. Perdiu sic stabat, adhuc tunc quoque, cum currus ferrivarii iam procul fumaverunt.

Postea in frequentiam hominum incidit. Cetervae prope eum cantu⁴⁶ tubarum⁴⁶ sonante se proripuerunt, automobilia cornū signum dabant et currus crepitabant. Eodem tempore aliquis ei inclamavit: «Ecce, Fürtös!... Für-tös!...» Scriba publicus erat. «Age, Fürtös, huc conscende!»

Sed ad id tempus iam ceteri quoque currus de insula Hany illic erant. Omnes hominem caecum sibi petierunt, cuius oculi gaudio laxabantur. In aliqua voce Petrum Csonka cognovit. «Petre, vicine, — ei acclamavit — attamen introivisti? Etenim te equos non iuncturum⁴⁷ esse curru⁴⁷ dixisti!»

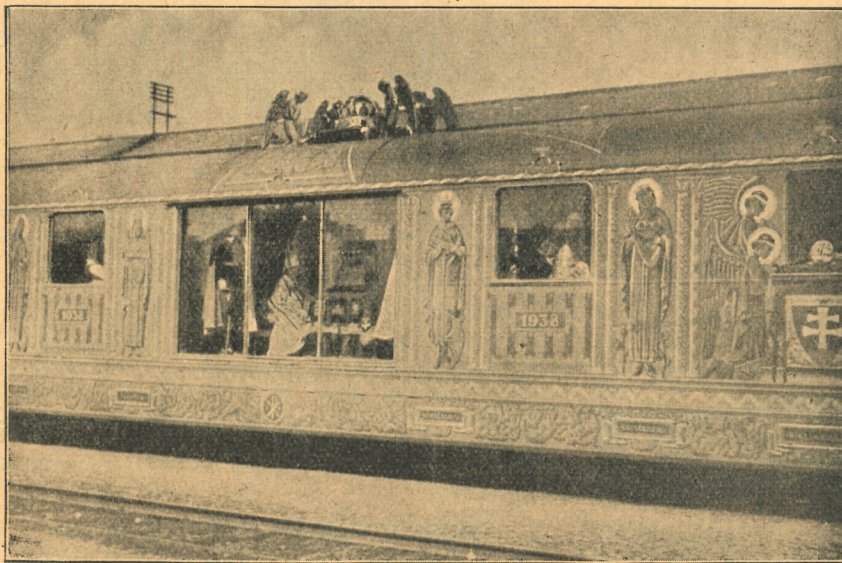
— Dixisse me verum est. Sed cum mane te, hominem caecum, pedibus profectum esse audiveram, tunc mei pigebat... Age, ad me conscende!

Fürtös illorsum conversus est, unde prius vocem scribae publici

audiverat: «Si non indignaris, domine scriba publice? ...»

— Me? Cur indingarer? Esto! Vilicus Petrus te vehat, ego autem filium tuum veham. Nonne bene est, domine Csonka?

Adversarius placide dixit: «Ita, domine scriba publice!» Hominem caecum in currum sublevavit. Miseranter Stephano Fürtös, antequam habenas

Aureus currus ferrivarius dextram S. Stephani regis portans.

hendens titubavit. Messoribus ac virgas secantibus occurrerunt. Curiose duos viatores interrogabant, quo tenderent. Stephanus Fürtös haec tantum respondit: «Ad Aureos Currus ferrivarios nos conferimus».

Hi homines eum non ridebant, sed summā curiositate atque quadam reverentiā spectabant senem. Itineris dimidium iam emensi³⁶ se in paludes incidisse senserunt, maximis imbribus Maii tumefactas.³⁷ Aliquantum temporis terram luteam³⁸ pedibus calcantes³⁹ crepitabant,³⁹ elabi conabantur, deinde nihil aliud supererat, quam ut magno circuitu uterentur.

«Eheu, sero venimus! Quod Deus avertat!» Vēnit puero in mentem utile fore in viam publicam prodire veniamque petere, ut in currum inscendere liceat. Viā publicā curribus bovis vectis, qui in pratam procedebant, occurrerunt; illi enim lentius ibant, quam ipsi. Ad Aureos Currus ferrivarios vehicula ab equis vecta iam haud dubie praetervehabant. Ita factum est, ut cum ad cancellos⁴⁰ devenirent, symphoniam⁴¹ adulescentulorum qui levante⁴² dicuntur, canere iam audiebant, posthac chorus canentium exauditur: «Ubi es tu stella splendida Hungarūm...» Deinde ven-

²⁹ járása = Gang = démarche ³⁰ tarisznya = Ranzen = besace ³¹ nádas = Röhricht = roseaux, roselière ³² láp = Moor = marais ³³ buja = üppig wachsend = exuberant ³⁴ égerfa = Erle = aulne ³⁵ kampó = Haken = crochet ³⁶ túljár, megtesz = zurücklegen = parcourir ³⁷ megduzzadt = angeschwollen = grossi ³⁸ iszapos = schlammig = vaseux ³⁹ cuppog = herumpatschen = patauger, faire flic-flac ⁴⁰ sorompó = Schranken = barrière ⁴¹ zenekar = Kapelle = orchestre ⁴² tirones militares ⁴³ felhörren, fúj = fauchen = souffler ⁴⁴ gyökeret ver = Wurzel fassen = prendre racine ⁴⁵ kitárt = ausgestreckt = étendre ⁴⁶ trombitaszó = Trompetenklang = son des clairons ⁴⁷ befog = anspannen = atteler

astrinxisset, acclamavit: «Vos sero venisse, post nihil vidisse audio!»

Stephanus Fürtös Caecus caput perspicillo⁴⁸ instructum allevavit et arcano leniter arridebat: «Me?... Me non vidisse!... — dixit voce placida sollemnique. — Plus quam vos vidi!»

— Plusne? Quid?

— Ego, cum huc in cancellis steteram, ipsum regem vidi... Sanctum Stephanum... Sic est, vicine! Ego scio regem non mortuum esse... Etiam hodie vivit! — dixit et scipione albo motum mirabilem ad caelum fecit. *Finis.*

⁴⁸ szemüveg = Brille] = lunettes

LECTORIBUS MAIORIBUS.

Fautores nostri.

Nostris temporibus, cum litterae humanae atque latinitas tot habent adversarios, — Deo gratias — sunt viri magnae auctoritatis, qui hanc a maioribus nostris per multa saecula nobis relictam hereditatem antiquitatis defendant neque extinguere patiantur. Quorum nunc de duobus viris doctissimis dicendum esse putamus: de *Adolpho Werner* doctore abbate superiore Zirziensi, provinciali ordinis Cisterciensis et de *Francisco Sebes*, provinciali ordinis Scholarum Piarum. Patres Cistercienses iam fere 8 saecula filios nostros docent educantque, hisce temporibus in 5 gymnasiis (Bajae, Budapestini, Agriae, Quinqueecclesiis, Albae Regiae), patres autem Scholarum Piarum, quamquam multo post in Hungariam venerunt, tamen in 10 gymnasiis erudiunt iuventutem (Budapestini, Debrecini, Kecskemét, Magyaróvár, Magnae Kanissae, Sátoraljaujhely, Szegedini, Tatae, Vesprimi, Vác) etiam rebus in adversis, cum Hungaria ab externis tyrannis opprimebatur, non solum vera fide Christiana, sed etiam amore patriae ac libertatis iuventutem imbuere nunquam desinentes. Quam ob rem tota in Hungariae patres utriusque ordinis magni aestimantur et coluntur magnopere, provincialesque ordinum supra dicti, cum in conventu tabulae magnatum (vulgo: in senatu) orationes de re educativa et institutoria habent, magno approbantur consensu. Nuper, cum Adolphus Werner muneris provincialis annum XV, Franciscus Sebes autem annum X explerent, a gubernatore nostro, *Nicolao Horthy* pro tot tantisque meritis A. Werner titulo consilarii regii Hung. intimi, Fr. Sebes autem cruce Ordinis Meritorum Hungarici ornati sunt. Fautores latini-

tatis Illustrissimis ac Reverendissimis etiam «Iuventus» toto animo gratulatur. Ad multos annos!

De latinitate aetatis St. Stephani

praeside Iustiniano Serédi principe primate a. d. XV. Cal. Ian. a. 1938 in Academia St. Stephani Iosephus Huszti dr., professor philologiae classicae doctissimus, XX annis ante huius ephemeridis moderator subtilem exquisitamque habuit scholam.

Primum is diserte explicabat, quomodo lingua Latina populos in media Europa sitos pervasisset quomodoque hi huius linguae vinculo in artiores humanitatis cultusque communitatem consociati essent. Deinde exponebat primos linguae Latinae cognoscendae conatus iam sub principe Géza captos esse. Lingua Latina, quae iam per totam Europam diffusa esset, in Hungariam recepta Hungaros, qui vires ingenii exprimerent, idoneos esse factos. At enim vero tunc temporis propriam ac peculiarem quandam Hungarorum latinitatem, cum ii, qui ad linguae Latinae usum viam praeirent, peregrini essent, nondum viguisset. In Hungaria autem, ut latinitas suae ac propriae notae conformaretur, opus fuisse longiore temporis spatio. Quibus expositis Iosephus Huszti demonstravit latinitatem St. Stephani aetatis vinculo affinitatis, unde originem duxisset, cum latinitate Carolingia fuisse coniunctam.

Atqui latinitatem Carolingiam esse exortam ex studiis linguam, quae paulatim ex vulgari sermone, in linguas, quae vocantur Romanenses, abiisset, ad antiquam speciem et integritatem revocandi. Cuius sermonis corrupti et depravati multa in monumentis litterarum inde a saeculo V. usque ad Caroli Magni aetatem exstare vestigia (ut: cum gregem, pro quieti, ad die praesenti, quaecunque pagus, potebant, potibunt, tollerant et multa alia). Verum hanc redintegratam linguam neutiquam obtinuisse instar Ciceronianae latinitatis, sed eius, quae per scriptores ecclesiasticos et sacram scripturam medio aevo tamquam hereditas fuisset relicta. Quam latinitatem Carolingiis temporibus excultam et expolitam, quae quasi medii aevi

Adolphus Werner dr.

Franciscus Sebes.

classica possit appellari latinitas, temporibus St. Stephani floruisse in Hungaria. Nimirum in Decretis et Admonitionibus St. Stephani nec notam nec vestigium ullum inquinati sermonis comparere, immo passim antiquam elegantiam et nitorem splendere nec rhetoricae artis lenocinia deesse (hyperbata, adiectorum et substantivorum par etc.).

Istam linguae redintegrationem effloruisse ex contentione et studio in Romanam humanitatem et cultum Christianam mentemetsensum transfundendi. Confusionem consociationemque utriusque humanitatis atque culturae Romae et Cluni notas indelebiles prae se ferre atque Hungarorum gentem recentem in Europa sese iam in hunc commutatum et communem saeculi habitum insinuasse.

Voluntatem atque rationem Romani imperii ab Ecclesia non esse deletam, sed universam et spiritualem factam. Quantum momenti ad Europam mediam attulerit huius linguae Latinae usus, vix aestimari posse.

Quid! Nonne fuisse Romanum quiddam, quod St. Stephanus animo proposuisset, ut in Carpathiorum montium finibus diversi populi incolentes eam terram sibi communem patriam esse sentirent? Hungaros linguam Latinam et humanitatem et omnia, quae inde sibi obvenirent, munera et officia in se recepisse atque per longam saeculorum seriem tutatos esse humanitatis et culturae Christianae communionem, cuius post receptam in Hungariam linguam Latinam participes et socii pares facti sint. Omnium nationum Hungaros maxime huic humanitati ac culturae addictos esse diemque, quo Hungari linguam Latinam assumerent, hodiernae Hungaricae humanitatis et culturae diem natalem fuisse.

Haec schola Iosephi Huszti maximo plausu summaque assensione comprobata est. *Car. Acs Bp.*

Institutum Studiorum Romanorum

die 15-o mensis Decembris anni exacti novam seriem *cursum academicorum* incepit. Quicumque aliquoties intererat scholis istis, — ego quidem gaudeo me interfuisse posse — ubi multa et illustra mundi ingenia universali ideae ingenii Romani operam navant, permagnis Institutum laboribus semper honorem adhibebit neque unquam loci hominumque singularium obliviscetur.

Inde a mense Decembri usque ad mensem Iunium quater quinquiesve singulis hebdomadibus viri peritissimi exponunt auditoribus statum rerum Romanarum antiquitatis aevique medii ac recentioris. In sacello monasterii, quod olim Sancti Philippi Nerensis fuit, hoc est in eleganti Oratorio ab architecto Borromini exstructo tamquam aula praesentis sedis Instituti, congregiuntur apparenteque coetui auditorum viri docti, inter quos semel atque iterum ne Cardinales quidem Romanae Curiae desunt.

Anno praeterito iam XII cursus annuus scholarum Instituti finitus est. His duodecim annis labentibus 1488 scholae a 513 viris doctis, inter quos 137 ex gentibus exteris, habebantur. Labor cursus annui praesentis indice, qui nuperrime prodiit, denuo magni momenti esse videtur. Quod ad Romam antiquam attinet, historia nonnullorum imperatorum maioris momenti exponitur. Tum excavationum Italicarum externarumque ratio redditur. Iuvabit deinde audire scholas eorum, qui agriculturam, botanicam, mathematicam, astronomiam, mineralogiam medicinamque Romae imperatoriae pertractabunt. Ratione Romae Christianae de historia conciliatorum generalium rebusque a missionariis gestis agetur. Quoad Romam modernam Mussolinianam adumbrationes de Urbis disposi-

tionem, defensione antiaërea expositioneque mundana anno 1942-o instituenda exponitur. Postremo ne problemata quidem Europam Italiamque his temporibus agitantia omittentur. Scholis nonnullis quaestio stirpium in historia Romanorum indagabitur ratione habenda fascismi e radicibus mere Romanis oriundi.

Qui quidem *Cursus Superiores Studiorum Romanorum* nonnisi commendationes in vulgus sunt rerum earum, quae veram propriamque operam constituunt Instituti. De rebus summis in variis commissionibus Instituti agitur, ubi ipsae investigationes excavationesque disceptantur operaque praeparantur publici iuris facienda. Qui labor assiduus tantis in dies successibus perficitur, ut Institutum Studiorum Romanorum magis magisque *una ex gravissimis prosperrimisque institutionibus fascistarum* evadat.

Julius Kováts dr. Bp.

Librorum recensio.

Jocosa. Lateinische Sprachspielereien gesammelt und erläutert von *Dr. Hans Weis.* München-Berlin 1938 RM 2.40.

Falso obicitur linguae Latinae rigidam inesse vim et gravitate quadam et severitate torpescere carereque eam cum ludibundae hilaritatis ioculari licentia, tum flexibili sermonis volubilitate. At rem non ita se habere quivis libello, qui inscribitur *«Jocosa»*, lecto sibi persuadere potest. Hoc enim libello multa continentur iocosa, quae inde ab antiquis temporibus usque ad nostram aetatem sollertia ingenia excogitaverunt vel quae felici ac grato momento temporis divino quodam instinctu ludentium Musarum quasi mentis scintillae emicuerunt.

Insunt in his iocosis: homoeteleuta et versus commixti inter se Latinis et Germanis vocabulis ludicri, versus qui dicuntur memoriales grammatici; agnominations et logi, anagrammata et magica quadrata et palindromi, chronostichi; aenigmata et quaestiones ludicrae, numerorum miracula, interpunctiones iocosae, soni onomatopoeici; inscriptiones sepulchrales ingeniosae et facetae; narratiunculae ridiculae; detortae versuum interpunctiones atque inscriptiones perplexae et obscurae.

Si quis Latinae linguae gnarus homo subsiciva tempora ad relaxandam animi intentionem impensurus hunc libellum evolet, certe eum non poenitebit libellum legisse, inveniet enim ibi magnam exhilarandi animi copiam. Atque etiam discipulis haec iocosa magnopere commendanda sunt, utpote qui quodam modo voluptate gestientes paene nullo negotio in lingua Latina ediscenda insignes facturi sint profectus.

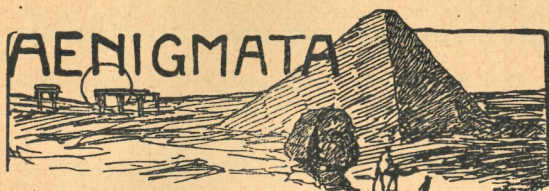
Carolus Acs Bp.

Certamen litterarium ex lingua Graeca. Etiam hoc anno currente scholastico renovatum est certamen ex lingua Graeca a societate amicorum litterarum humanarum Hungarica (sive Parthenon) in aedibus collegii Baronis Eötvös die XIV. mensis septembris a. 1938. Novem petitores nomina dabant, itaque duplex fere numerus in arena cenderant certantium quam praeterito anno, cum quinque modo aemuli aderant. Munus opusculis diudicandis tres viri doctissimi susceperant et quidem: Nicolaus Szabó praeses, Ludovicus Vayer, Gabriel Finály. Pro argumento certaminis caput XIII. e libro X Platonis Reipublicae designatum est, quod candidati in sermonem Hungaricum transponere debebant. Scrutatissimè versionibus hic eventus certaminis publicatus est: Primus victor renunciatus est Emilius Laub, abituriens gymnasii Helveticae confessionis is Hódmezővásárhely, discipulus pro-

fessoris Andreae Csépké. Secundus evasit Antonius Somogyi, abituriens gymnasii magistris educandis Budapestinensis, quem Michaelus Mødi dr. linguam Graecam docuerat. Tertio loco positus est Georgius Bánhegyi, alumnus gymnasii Augustinae confessionis Budapestini, discipulus Ludovici e militibus Dengelyi. Proposita praemia erant 80, deinde 60, demum 40 Pengonum. Tres victores nunc studiis philosophicis operam dant. F. A.

(disc. gymn. Academici), Petrus Figdor, Guilelmus Korber, Franciscus Pachler, Ervinus Pelouch, Andreas Philipp, Maria Rosenkranz, Heribertus Spira, Hildegardis Swoboda (disc. scholae superioris Grillparzerianae), Guilelmus Fieber dr. Vindobonensis. — A. Boros, Ed. Cseh, J. Néveri, L. Pogány (gymn. acad. Budap.).

Praemium sorte Evae Bartos, Erwino Bauer, Petro Figdor, Alexandro Kovács, Joanni Liebner, Mariae Vargha, Carolo v. d. Wiel, Joanni Néveri obvenit.

Censor aenigmatum : Otto Schmied Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum numeri III.

1. Romulus, suevit, bene, ait, RIP, ales, Eva, ursi, falcis, aliena, aclys, dic, Lar, eum, ora, fas, SHI, ave, (m)useum, sit, oa, sin, mitrae, ursum, Nioba, imber, abite, Romam, tu, Brute, te, es, ea ;

Rea Silvia, ovi, mite, ut, ubi, sepulcrum, Sulla, esset, a a, ecce homo, ut, IN-RI, in, sym-, aio, adire, Ovidius, asina, furor, amabo, as, en, eti, sub, t s r, eam, ite, mus, ab (ad sextum c.), br, tt, ee, a te, mea.

2. Unum ovum anseris, quinque ova anatis, quattuordecim gallinae.

3. gero, eges, reus, ossa.

4. Summum ius... Ut salutaveris... Bis dat...

Res ad... Occasio... Si vis pacem... Ars longa... Sub rosa.

Aenigmata recte dissolverunt : In Hungaria : Stephanus Székely (*Rákócianum*), Georgius Gárdos (*Bolyganum*), Ladislaus Keleti, Georgius Lénárd, Ioannes Liebner, Egon Rosner (gymn. *IPEA*), Margaretha Grabits (*Sophianum*), Zoltanus Sebestyén *Budapestinenses*. Iosephus Szó, Otto Waldner *Gyöngyösienses*. Tiburtius Stinner *Jaurinensis*. Iosephus Fejes *Kaposvárienses*. Ioannes Kápolnai *Mezőkövesdienses*. Gabriella Adamkovics, Gabriella Kozsely, Gisela Sikolya, Catharina Vadai, Eva Bartos, Helena Kakasy, Hedwiga Markbreit, Renata Schwartz *Mezőtúrienses*. Aurelia Csató *Nagykőrösienses*. Maria Vargha *Rákospalotana*. Ladislaus Botka, Carolus Csertő, Aloysius Csukly, Iosephus Gránási, Alexander Kovács, Carolus Lukács, Ladislaus Macher, Ludovicus Márkosy, Iosephus Szentendrei (*Stephanum*) *Albargalenses*. Iosephus Buzai *Szobienses*. Maria Kónya, Ladislaus Pintér *Sabarienses*. — In Batavia : Hermannus Meyer, H. Mulder, Ioannes Ryckers, L. de Kort, Ant. v. Valk, W. Steenhof, Carolus de Wiel, Leonardus Berndsen, Albertus Bleeker, Ioannes van Heugten (*Kaatsheuwel*). — In Germania : Ervinus Bauer, I. Eigelsreiter, Robertus Schaub, Otto Zlobicky

1. Votum «Iuventutis».

(Ex initiis.)

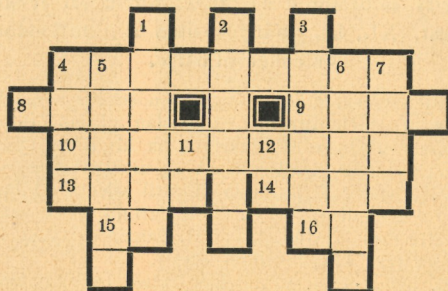
2. Coniunctio.

A maximo pontifice,
Qui Romae regnat, incipe !
Tum anni tempus addito
Imprimis gratum puero !
Coniuncta vocant tibi florem,
Quo usus cadis in soporem.

O. S.

O. S.

3. Crucigramma.

Ad libram :

4. Qui unus est e magnis ducibus.
8. Hic miles nondum est exercitus.
9. Ovidius lugebat olim ibi.

10. Si parvus es, est caput tale tibi.
13. Grandaeva mulier vocatur sic.
14. Sunt quattuor vocales litterae.
15. Usurpas hoc pro «ille» sive «hic».
16. Sunt duae consonantes liquidae.

Ad perpendiculum :

1. Est fluvius Boeotiae.
2. Quis rector est Hungariae?
3. Est summus dux Germaniae.
4. Est panis sive salis paululum.
5. Hanc Musam diligit astronomus.
6. Est ager nondum obsitus.
7. Coniungens est adverbium.
11. Pronomen esse hoc iam dudum scis.
12. Suffixum est perfecti temporis.

O. S.

4. Ex Aeneide Vergilii.

(Ad saltum equulei.)

o-	re	quis	ex	tor.	si-
li-		ri-	bus		stris
a-	Ex-	a-	no-	os-	ul-

Gustavus Neuhaus, disc. gymn. IPEA.

5. Quadratum magicum.

	1.	2.	3.	
1.				A A A
2.				I O R
3.				R V V

1. Quid nobis dant gallinae?
2. Quid puer nondum est, sed erit?
3. Res sacra stat in fine.

O. S.

Nota. Lectoribus minimis : 1, 5, mediis maioribusque 2—4.

Terminus solutionum ad moderatorem (J. Wagner, Budapest, XI, Lágymányosi-utca 20) mittendarum Calendae Martiae.

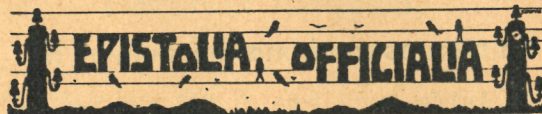
Solutiones aenigmatum singulis in scholis a magistro collectae in eodem involucro epistolae ad moderatorem mitti possunt. Quem sibi quisque ex his libris praemio solutionum dandis elegit, scribat ad moderatorem :

1. *J. Wagner*: I. Carmina Horatii selecta ad modos aptata (34 melodiae). — II. Dictionarium rerum moderatarum Hungarico-Latinum. — III. Cantus de tympanista Germanico (cui clavichordium adest).
2. *O. Schmied*: I. Fröhliches Latein (aenigmata). — II. In veste Latina (carmina Germanorum). — III. Cante-
mus Latina (carmina Germanorum).
3. *Becker—Aem. Láng*: Gallus (fabula Romanensis).
4. *Foederatio Stephanea*: Eucharistia et Sancti Hungarorum (editio illustrata).

5. *Florilegium Patristicum*. J. Fray, C. Ács: S. Augustinus, S. Ambrosius, S. Hieronymus.
6. Unus ex annis veteribus «Iuventutis».
7. *Carmina Hungarorum*. Reddita latine a *Josepho Irsy*.
8. *Pintér Jenő*: Magyar nyelvvédő könyv.
9. Magyar Sportalmanach.
10. Fekete remetiségem. *Ágoston Julián* versei (lectoribus maioribus).

Lectores ad certamen invitantur.

Qui certaminis participes esse volunt, scribant sub titulo *Quae mihi in «Iuventute» maxime placeant?* Terminus : Calendae Martiae. Opuscula optima praemio afficientur.

Corrigenda numeri IV : pag. 52 : pro «columna Axumiensis» lege : obeliscus Axum. — pag. 64 : pro «ad cartamen» lege : ad certamen.

Libri, *Josephi Révay* et *Ladislai Kőszegi*, mox recensebuntur. — Aenigmata *Hermanni Mulder* et *Josephi Fejes* proxime prodibunt, aenigma autem *Joannis Kápolnai* iam veterrimum est, quare censor aenigmatum edi non posse putat. — 34 ioca discipulorum professoris gymnasii Lucanensis, *Hugonis Villa*, paucis exceptis, quae aut extra Helvetiam difficilius intelliguntur aut minus ridicula sunt, partim iam nunc publicavi, partim proxime publicabo. Si quid de historia Helvetiae scripseritis, mense Aprili cum hymno Helvetico editurus sum. — Etiam ioca et narratiunculae discipularum professoris *Aladari Kővári* (*Georgia Löbl*, *Blanca Tóbi*, *Ida Répcezőlgyi*, *Margaretha Bertin*, *Editha Mayer*, *Valeria Garay*, *Elisabetha Fikár*, *Eva Laczák*, *Irene Áts*, *Elisabetha Hennyey*, *Elisabetha Vaktor*) et narrationes ipsius professoris ordine prodibunt. — *Joannes Ehrenfeld*. Vita Domitiani occasione data edetur. — *Em. Rádi* et *Ad. Apponyi*. Ioca vestra bona sunt. — Quidam collegae tam diligenter et tot scriptis me cumulant, quibus multi fasciculi «Iuventutis» compleri possint. Quos moderator orat, ne obliviscantur esse alios quoque collegas multosque discipulos, qui iure sperant, fore ut scripta sua apta non repudientur. — *W. Wenstedt*. Narrationem de S. Willibrordo promissam exspectamus. Magistrum vestrum saluta meis verbis ! — Nonnullorum manuscripta non solum typographus nequit, sed ne moderator quidem legere potest. Qui orantur, ut pulchrius scribant lacunis satis late relictis, ubi moderator quae corrigenda sunt, scribere possit.

Sumptibus Societatis Magistrorum Catholicorum Mediarum Scholarum. — A Katolikus Közéiskolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses : DR. IOANNES KISPARTI, elnök.)

Budapestini, ex officina consortii Stephanei. — Negotiorum curator : Fr. Kohl. jun.